

CARMEL BIARNÉS, PROMOTOR I DIFUSOR DE LA CULTURA RIBERENCA

Carmel Biarnés i Biarnés
(Ascó, 7 d'octubre de 1928 - 29 de febrer de 1992)

Anà a estudi al poble i continuà al Seminari de Tortosa on hi romandrà fins el 1945. En aquests primers anys, i de la mà del pintor i veí Domingo Margalef, s'interessa pel pessebrisme i enceta la vessant artística, iniciant també els primers passos en la poesia.

L'any cinquanta-un, i després del Servei Militar, es desplaça a Barcelona on hi romandrà fins el 1955. Treballa de delineant, s'interessa per l'activitat cultural de la ciutat i participa activament en el món sardanista i d'esbarts. De retorn de la capital ja no es mourà d'Ascó on compaginarà la dedicació al camp amb l'activisme cultural en el més ampli sentit de l'expressió. A principis dels seixanta comença a dedicar-se professionalment a la fotografia muntant un estudi a la rebotiga de la farmàcia. Serà a través de la mirada atenta de la màquina que s'interessarà pel patrimoni, pel col·leccionisme, per la recerca i la difusió de tot allò que gira entorn Ascó.

Aquesta inquietud el durà a conèixer la comarca i a establir contacte entusiasta amb personatges lletraferits com Dolors Cabré, Artur Cot, Artur Bladé o Rossend Escolà. Ara veu l'interès de donar a conèixer Ascó i la Ribera a partir de la lletra, i inicia un llarg camí d'escriptor que mai deixarà. Com articulista participa en nombrosos mitjans escrits com ara a *l'Antorcha* i *La veu de Flix*, el *Diario Español de Tarragona*, *l'Avui*, *La Vanguardia*, *El Correo Catalán* o la revista local *Castrum de Ascho 1148*, de la qual en fou un dels principals impulsors. També serà habitual la seva participació a Ràdio Flix i Ràdio Móra.

Aquest dinamisme i el compromís per la terra, forjat lentament a través d'una formació autodidacta, l'aboca finalment a la presentació del seu primer llibre i un dels més importants *Moros i moriscos a la Ribera d'Ebre* (1972). El seguiran *Els moriscos a Catalunya* (1981), *La implantació de l'Orde del Temple a la Ribera d'Ebre* –guanyador del II Premi d'Assaig Artur Bladé i desumvila (1985)- i la novel·la pòstuma *La creu de la Mitja Lluna* (1992).

Altres obres entranyables del nostre autor són *El Beat Pere Sans i Jordà d'Ascó*. *Vida, Martiri i Glorificació* (1980), *Guia d'Ascó* (1983), *El meu riu, l'Ebre. Pàgines viscudes* (1985), *La navegació fluvial per l'Ebre* (1987) i, en col·laboració amb Josep Cid, la *Guia de la Ribera d'Ebre* (1984).

Sempre preocupat per emprar la llengua materna i per utilitzar la riquesa de les expressions i del vocabulari local, Carmel no s'encasellà en cap temàtica concreta i en la seva basta obra hi trobem estudis i referències als costums, tradicions i anècdotes del poble i comarca, al vocabulari i a la toponímia, documentació històrica, contes i dites, novel·les, poesia i fins i tot teatre.

Carmel va ser allò que avui en diríem un activista cultural que, amb la seva empena, va saber trametre il·lusió i neguit a altres companys de viatge possibilitant la creació d'un dels principals llegats de la comarca, el Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre.

III JORNADA D'ESTUDIS LOCALS I TERRITORIALS CARMEL BIARNÉS:

ORGANITZADORS:

Ajuntament d'Ascó

COL·LABORADORS:

Us deixo a tots
lo meu riu com a herència

Ascó, 8 d'octubre de 2011

PRENENT EL TESTIMONI

Els rius són una peça clau del trencaclosques en què l'Home s'interpreta a si mateix. La primera gran civilització urbana de la qual es té constància, Mesopotàmia, naixia en un territori emmarcat per dos rius, l'Éufrates i el Tigris, i donava lloc a significatius avenços vinculats a l'escriptura, la roda o el càlcul. Al llarg dels temps, els rius han generat riquesa, com el Nil o el Huang Ho, i han creat paisatges sorprendents, com l'Amazonas o el Colorado. Alhora també han estat i són arreu del món font d'aliment espiritual, com el Ganges, i cultural, com el Mississipi.

Si apropem la mirada a casa nostra, descobrim que habitem una zona geogràfica, la península Ibèrica, que pren el nom d'un dels rius més importants que la travessen i que n'ha estat bressol: el riu Ebre. L'immemorial riu Iber, nom propi que es creu que deriva de la paraula que designaria el concepte "riu" en llengua ibera. Per tant, descendim d'una civilització "riu" que vivia a les vores del riu "riu" i parlava la llengua "riu". Aquesta interpretació, tot i que basada en una terminologia que es forja amb posterioritat a l'època que pretén descriure, deixarà constància de l'impacte matiner del nostre riu en el decurs que ens ha portat fins als nostres dies.

Si a continuació transcendim un primer enfocament historicogeogràfic en un intent d'introspecció dins la dimensió espiritual de la persona, aviat ens adonem que els rius formen part constituent de la nostra vida. Tots hem escoltat bocabadats, de viva veu dels nostres grans, històries sobre nois que anaven a banyar-se al riu (no sempre amb un final feliç), de dones que anaven a rentar la roba o a buscar aigua, de les trapelleries dels primers amb les segones, del pas d'aumèdies, de llaguteres i sirgadors, de curses de natació i de rem, de dies de pesca, de celebracions de festes, de riudes que ho posaven tot en perill i d'estiatges que deixaven el curs d'aigua a un nivell gairebé testimonial.

Durant uns anys, els riberencs vam perdre la noció d'una part fonamental de la nostra identitat, potser enlluernats per una falsa idea de progrés. Ara, per sort, estem tornant a integrar dins del nostre imaginari col·lectiu aquesta font de vida i de civilització que és el riu, amb la qual cosa contribuïm a revaloritzar la vida i la civilització mateixes. I, un cop més, darrera dels estadis inicials de la nova presa de consciència hi trobem, entre altres, la mà, la ment i el cor del polifacètic asconenc Carmel Biarnés que, com un Tom Sawyer o un Huckleberry Finn locals, va formar amb el seu

riu una comunitat espiritual sense la qual no es pot entendre la seva personalitat ni el seu tarannà. En la seva obra *El meu riu, l'Ebre* ens en deixa una emotiva petjada escrita.

El cos humà està constituït de forma aproximada per tres quartes parts d'aigua. Sense cap mena de dubte, en el cas dels riberencs es tracta d'aigua del riu Ebre. I, així com l'hem incorporat en la dimensió física, l'hem d'assimilar a nivell espiritual, tot mostrant respecte i reverència enfront del preuat llegat amb què hem estat obsequiats, com ens hi exhorten les paraules que Carmel va esculpir en estremidora prosa poètica:

"Neix de nou vora l'Ebre.
Torno a la vida terrenal.
Estic bocaterros. L'aigua em raja per la boca.
Em giren cara el cel. Uns em premen el tòrax i els altres em mouen els braços. obro els ulls i respiro.
- Ja està salvat!
Tinc dos pares. Ho dic per si algú no ho sap.
Vaig néixer dues vegades: una al "quarto" bo de casa; l'altra, a la vora del riu.
El primer pare és el senyor Ramon, l'apotecari, el segon és el pare Ebre, el riu.
Tots dos m'han anomenat el seu hereu!
Us deixo a tots lo meu riu com a herència!"

JORNADA CARMEL BIARNÉS 2011

8 d'Octubre de 2011
ASCÓ (Sala d'actes de l'Ajuntament)

17.00 h

A la plaça del riu i davant el pou en **homenatge a Carmel Biarnés**, es llegiran textos de la seva obra escollits pel riba-rojà i amic **Josep S. Cid i Català**. A continuació, la cantant **Cecília Aymí** ens oferirà un recital acompanyada de **Rosend Aymí** al piano.

17.45 h

A l'antic Hospital, inauguració de l'exposició **Aigua**. Aquesta es podrà visitar fins el 23 d'octubre de 19 a 20 hores.

III Jornada d'Estudis Locals i Territorials Carmel Biarnés: US DEIXO A TOTS LO MEU RIU COM A HERÈNCIA

18.15 h

Inauguració de la jornada a càrrec de l'alcalde d'Ascó, el president del Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre, la presidenta del Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre i la presidenta de l'Associació Cultural Lo Llaüt d'Ascó.

18.30 h

Ponència a càrrec de l'historiador **Josep Antoni Collazos** i de l'antropòloga **Eva Castellanos**:

La memòria del camí de sirga

J.A. Collazos i E. Castellanos són els autors del treball "*Llaütters de l'Ebre*", realitzat amb suport de l'Institut Ramon Muntaner i el CERE.

19.15 h

Pausa-café

19.45 h

Ponència a càrrec de l'escriptor i crític literari **Sam Abrams**:

El riu dins i fora de nosaltres

20:30 h

Lliurament del **III Premi de Periodisme Carmel Biarnés**. Amb la col·laboració de la Cadena SER.

Actes d'homenatge

20.45 h

Emissió del documental **Solcant l'Ebre amb Lo Roget**, elaborat per Vídeo Ascó Televisió

21.00 h

Cloenda de la III Jornada Carmel Biarnés